

Προς το Προεδρείο της Βουλής των Ελλήνων

ΑΝΑΦΟΡΑ

Για την κα Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης

Θέμα: «Προβλήματα αυτοαπασχολούμενων διανομέων στις ψηφιακές πλατφόρμες»

Ο Βουλευτής Αργολίδας Γαβρήλος Γεώργιος, ο Βουλευτής Α΄ Θεσσαλονίκης, Γιαννούλης Χρήστος, η Βουλευτής Α΄ Θεσσαλονίκης, Θρασκιά Ουρανία και η Βουλευτής Β΄ Θεσσαλονίκης, Κατερίνα Νοτοπούλου καταθέτουν προς την κ. Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, ως Αναφορά, το από 15/02/2024 Υπόμνημα του Σωματείου Αυτοαπασχολούμενων Διανομέων Θεσσαλονίκης, οι οποίοι περιγράφουν τα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο κλάδος τους και τους κινδύνους στους οποίους είναι καθημερινά εκτεθειμένοι οι εργαζόμενοι, καθώς επίσης και τα καθημερινά πια φαινόμενα εργοδοτικής αυθαιρεσίας εκ μέρους των πλατφορμών- εταιρειών. Το Σωματείο ζητά να σταματήσει η έκδηλη αδιαφορία για το σύνολο του κλάδου των διανομέων και να ληφθούν συγκεκριμένα μέτρα για την προστασία της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων.

Επισυνάπτεται το σχετικό υπόμνημα.

Παρακαλούμε για την απάντηση και τις δικές σας ενέργειες.

Αθήνα, 06 Μαρτίου 2024

Οι καταθέτοντες Βουλευτές

Γαβρήλος Γιώργος

Γιαννούλης Χρήστος

Θρασκιά Ουρανία

Νοτοπούλου Κατερίνα

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

Του ΣΩΜΑΤΕΙΟΥ ΑΥΤΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΔΙΑΝΟΜΕΩΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Προς : Γιώργο Γαβρήλο, Βουλευτή Ν. Αργολίδας, ΣΥΡΙΖΑ – Προοδευτική Συμμαχία

Αξιότιμε κύριε Γαβρήλε,

Σε συνέχεια των όσων είχαμε την ευκαιρία να σας εκθέσουμε προφορικά στην συνάντηση μας την 06^η-02-2024, παρακαλούμε λάβετε γνώση του παρόντος υπομνήματος μας με τις θέσεις και προτάσεις του σωματείου μας αναφορικά με τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι αυτοαπασχολούμενοι διανομείς στις ψηφιακές πλατφόρμες :

α) Μετά την έκδοση της Κ.Υ.Α 72555, στις 4/08/2023, που αφορά δωρεάν χορήγηση μέσων ατομικής προστασίας (ΜΑΠ) με προδιαγραφές ασφαλείας, οι εταιρίες που συνεργαζόμαστε (wolf, efood, box) χορηγούν τον εξοπλισμό, αλλά στη συνέχεια αφαιρούν την αξία χορήγησης του (200€) από τις αμοιβές μας, με αποτέλεσμα παρανόμως να μετακυλιέται το κόστος προμήθειας των μέσων ατομικής προστασίας στους διανομείς. Στους παλαιότερους συνεργάτες αρνούνται να χορηγήσουν ΜΑΠ με προδιαγραφές.

β) Στις ακραίες καιρικές συνθήκες, που κάνουν την οδήγηση της μοτοσυκλέτας επικίνδυνη και παρά την έκδοση προειδοποιήσεων από την μετεωρολογική υπηρεσία και το 112, οι πλατφόρμες δε σταματούν την λειτουργία τους. Αιτούμαστε να νομοθετηθεί ότι η απαγόρευση κυκλοφορίας και εργασίας λόγω ακραίων καιρικών συνθηκών να συμπεριλαμβάνει ρητά και τους συνεργάτες διανομείς στις ψηφιακές πλατφόρμες.

γ) Οι αμοιβές μας τα τελευταία δύο χρόνια έχουν μειωθεί κατά 40% με μονομερή αποφάσεις από τις εταιρίες χωρίς καμία διαβούλευση, παρόλο που είχαμε υπογεγραμμένες συμβάσεις αορίστου χρόνου με συγκεκριμένους τιμοκατάλογους αμοιβών. Δηλαδή, οι πλατφόρμες μειώνουν μονομερώς και αντισυμβατικά τις αμοιβές των τιμοκαταλόγων, με αποτέλεσμα οι διανομείς, για να συντηρούν το εισόδημα τους, να υποχρεώνονται να εργάζονται πολλές περισσότερες ώρες ημερησίως και ημέρες εβδομαδιαίως (από μέσο όρο 8 ώρες ημερησίως επί 5 ημέρες οι ώρες εργασίας έχουν αυξηθεί κατά μέσο όρο σε 11 ώρες ημερησίως τουλάχιστον επί 6 ημέρες), με συνέπεια να αυξάνεται ο κίνδυνος πρόκλησης τροχαίων ατυχημάτων και δυστυχημάτων. Περαιτέρω, η συρρίκνωση των αμοιβών έχει ως αποτέλεσμα οι διανομείς να παραλείπουν την καταβολή των υποχρεώσεων τους προς το δημόσιο και τους ασφαλιστικούς φορείς, με αποτέλεσμα να απολλύει το Δημόσιο σημαντικά έσοδα από Φ.Π.Α., ασφαλιστικές εισφορές και φόρο εισοδήματος.

Πρόταση μας : Η θέσπιση από την Πολιτεία με ΦΕΚ τιμοκαταλόγου ελάχιστων αμοιβών και κομίστρων για προστασία του επιπέδου των προσφερόμενων υπηρεσιών και

κατ' επέκταση του δημοσίου συμφέροντος (οδική ασφάλεια, κάλυψη ασφαλιστικών και φορολογικών υποχρεώσεων).

δ) Υπάρχει απόλυτη έλλειψη διαφάνειας στον υπολογισμό της αμοιβής ανά παραγγελίας, όπου οι πλατφόρμες πλέον αποκρύπτουν και συνεπώς δεν είναι γνωστό από ποιες παραμέτρους καθορίζεται η αμοιβή (λ.χ. βασική αμοιβή, χιλιομετρική απόσταση, ώρα, καθημερινή ή σαββατοκύριακο, μέγεθος παραγγελίας κλπ), με αποτέλεσμα να αυξάνεται η αίσθηση της αυθαιρεσίας, καθώς για την ίδια παραγγελία να προτείνονται στους διανομείς εντελώς διαφορετικές αμοιβές.

Ειδικότερα:

Οι διανομείς έχουμε ενεργή σύμβαση παροχής υπηρεσιών διανομής στις εταιρείες ως αυτοαπασχολούμενοι. Οι εταιρείες μάς έχουν χορηγήσει κωδικούς πρόσβασης στην ηλεκτρονική πλατφόρμα, μέσω της οποίας μάς ανατίθεται το εκάστοτε έργο διανομής, και χρησιμοποιούν αλγόριθμο προκειμένου να κατανείμουν τα έργα διανομής μεταξύ των περισσότερων συνδεδεμένων διανομέων, καθώς επίσης προκειμένου να υπολογίσουν την προσφερόμενη αμοιβή για έκαστο έργο διανομής. Ωστόσο, η πλήρως αυτοματοποιημένη διαδικασία, στη βάση της οποίας λαμβάνει χώρα η κατανομή των παραγγελιών μεταξύ των διανομέων με τη χρήση αλγορίθμου παραμένει μέχρι σήμερα απόλυτα αδιαφανής και καταλήγει σε παράνομες διακρίσεις μεταξύ των συναδέλφων (οι οποίοι εμφανίζουν μεγάλη απόκλιση στα προσφερόμενα σε έκαστο έργο διανομής, ακόμα κι όταν είναι διαθέσιμοι για ανάληψη έργου την ίδια ώρα και στην ίδια περιοχή), η δε εταιρεία αρνείται μέχρι σήμερα να δώσει ακριβείς πληροφορίες για το ποια είναι τα δεδομένα με τα οποία τροφοδοτείται ο αλγόριθμος – και ποια η βαρύτητα εκάστης κατηγορίας δεδομένων – προκειμένου ο αλγόριθμος να καταλήξει να προσφέρει το έργο διανομής σε συγκεκριμένο διανομέα. Οι εταιρείες εφαρμόζουν ένα εντελώς αδιαφανές σύστημα υπολογισμού, μέσω αλγορίθμου, την αμοιβής που προσφέρουν για έκαστη διανομή, χωρίς να έχουν μέχρι σήμερα γνωστοποιήσει βάσει ποιων παραγόντων (και βάσει ποιας βαρύτητας εκάστου παράγοντα) προβαίνει ο αλγόριθμος στον εκάστοτε υπολογισμό της αμοιβής. Μάλιστα, με το από 7.12.2022 μήνυμα που απηύθυνε η εταιρεία wolt προς όλους τους διανομείς δήλωσε ότι *«λόγω της μεταβλητής φύσης των παραγόντων αυτών ο συνεργάτης διανομέας δεν θα ειδοποιείται εκ των προτέρων για κάθε μεταβολή των παραμέτρων που επηρεάζουν την τιμολόγηση»*, συνομολογώντας κατ' ουσίαν την πρόδηλη αντίθεση του τρόπου προσδιορισμού της αμοιβής προς την υποχρέωση γνωστοποίησης κάθε φορά των επιμέρους παραμέτρων που επηρεάζουν τον καθορισμό της αμοιβής μας. Διευκρινίζουμε ότι, μέχρι και τον Μάρτιο 2022, η εταιρεία αυτή εφαρμόζε κοινοποιημένο σε εμάς πίνακα αμοιβών, στον οποίο προβλεπόταν η ελάχιστη αμοιβή του έργου διανομής ανάλογα με την ημέρα και ώρα πραγματοποίησής της, καθώς επίσης η χιλιομετρική αποζημίωση, σε συνάρτηση με την απόσταση που έπρεπε να διανύσουμε για την διεκπεραίωση της παραγγελίας (υπολογισμένη σε ευθεία γραμμή). Ωστόσο, από τον Απρίλιο 2022 και εφεξής, η εταιρεία δεν ακολουθεί /κάποιον προκαθορισμένο και

κοινοποιημένο σ' εμάς τρόπο υπολογισμού της αμοιβής: δηλαδή, κάθε φορά που μάς προσφέρεται ένα έργο διανομής εμφανίζεται ένα προσφερόμενο ποσό στην οθόνη του τηλεφώνου, χωρίς πεξήγηση του τρόπου υπολογισμού (δηλαδή, από ποια επιμέρους ποσά συνίσταται η συγκεκριμένη αμοιβή) και χωρίς να μάς γνωστοποιείται ο προορισμός της παραγγελίας. Η μόνη δυνατότητα που παρέχεται σ' εμάς είναι να αποδεχτούμε ή να απορρίψουμε το έργο διανομής «στα τυφλά» και, μάλιστα, μέσα σε ελάχιστα δευτερόλεπτα, επειδή, αν αργήσουμε να επιλέξουμε, ο αλγόριθμος ανακατευθύνει το προσφερόμενο έργο διανομής σε άλλον διαθέσιμο διανομέα (αυτό που στην ουσία αντιλαμβανόμαστε ότι γίνεται, είναι ότι ο αλγόριθμος προσφέρει το έργο διανομής εν είδει «πλειστηριασμού» υποβαθμίζοντας την εργασία μας σε εμπόρευμα, και μάλιστα χωρίς καμία απολύτως δυνατότητα να επαληθεύσουμε τον τρόπο υπολογισμού της αμοιβής εκάστου έργου διανομής βάσει προκαθορισμένων κριτηρίων).

Η παραπάνω πρακτική συνιστά ταυτοχρόνως και ευθεία παράβαση του **άρθρου 9 ν. 4961/2022**, σύμφωνα με το οποίο *«1. Κάθε επιχείρηση του ιδιωτικού τομέα, εφόσον χρησιμοποιεί σύστημα τεχνητής νοημοσύνης, το οποίο επηρεάζει οποιαδήποτε διαδικασία λήψης αποφάσεων σχετικά με τους εργαζομένους ή τους υποψήφιους εργαζομένους και έχει αντίκτυπο στις συνθήκες εργασίας, την επιλογή, την πρόσληψη ή την αξιολόγησή τους, σε κάθε περίπτωση πριν την πρώτη χρήση του, παρέχει επαρκή και σαφή πληροφόρηση σε κάθε εργαζόμενο ή υποψήφιο εργαζόμενο, η οποία περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον τις παραμέτρους στις οποίες στηρίζεται η λήψη της απόφασης, με την επιφύλαξη των περιπτώσεων που προϋποθέτουν προηγούμενη ενημέρωση και διαβούλευση και διασφαλίζει την τήρηση της αρχής της ίσης μεταχείρισης και της καταπολέμησης των διακρίσεων στην απασχόληση και την εργασία λόγω φύλου, φυλής, χρώματος, εθνικής ή εθνοτικής καταγωγής γενεαλογικών καταβολών, θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπηρίας ή χρόνιας πάθησης, ηλικίας, οικογενειακής ή κοινωνικής κατάστασης, σεξουαλικού προσανατολισμού, ταυτότητας ή χαρακτηριστικών φύλου. 2. Η υποχρέωση της παρ. 1 καταλαμβάνει και τις ψηφιακές πλατφόρμες κατά την έννοια του άρθρου 68 του ν. 4808/2021 (Α` 101), ως προς τα φυσικά πρόσωπα που συνδέονται μαζί τους με συμβάσεις εξαρτημένης εργασίας ή ανεξάρτητων υπηρεσιών ή έργου. 3. Στην επιχείρηση που παραβιάζει την υποχρέωση της παρ. 1 επιβάλλονται οι διοικητικές και ποινικές κυρώσεις των άρθρων 24 και 28, αντίστοιχα, του ν. 3996/2011 (Α` 170). Αρμόδια αρχή για την επιβολή των διοικητικών κυρώσεων του πρώτου εδαφίου είναι το Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας (Σ.Ε.Π.Ε.). 4. Οι υποχρεώσεις που τίθενται με το παρόν άρθρο δεν θίγουν σε καμία περίπτωση τις υποχρεώσεις που θέτει το άρθρο 22 του Γ.Κ.Π.Δ. για την αυτοματοποιημένη ατομική λήψη αποφάσεων, περιλαμβανομένης της κατάρτισης προφίλ».*

Πρόταση μας : Να θεσπιστεί υποχρέωση των εταιρειών να αναλύουν και να γνωστοποιούν στους διανομείς επακριβώς τις παραμέτρους που καθορίζουν την προτεινόμενη αμοιβή ανά παραγγελία λ.χ. βασική αμοιβή, χιλιομετρική απόσταση, ώρα, καθημερινή ή σαββατοκύριακο, μέγεθος παραγγελίας κλπ).

ε) Έχει παρατηρηθεί ότι οι εταιρείες διακόπτουν συνεργασίες κατά το δοκούν, απροειδοποίητα και χωρίς καμία αιτιολογία. Αξιολογούν τους διανομείς παράνομα και χωρίς διαφάνεια και δεν δίνουν στοιχεία για αυτές τις αξιολογήσεις στους freelancers (άλλη μια παράβαση του Ν. 4961/2022).

Πρόταση μας : Να θεσπιστεί υποχρέωση προειδοποίησης καταγγελίας 15 ημερών εκ μέρους των εταιρειών. Πριν από την καταγγελία, η οποία να οριστεί ως έσχατο μέσο (ultima ratio) αντιμετώπισης μια διαφοράς, να υποχρεώνονται οι εταιρείες να γνωστοποιήσουν εγγράφως στον διανομέα τις συμβατικές του παραβάσεις και να θέτουν προθεσμία διόρθωσης και συμμόρφωσης 15 ημερών. Δηλαδή προτείνεται ένα σχήμα 15 ημερών προθεσμίας συμμόρφωσης + 15 ημερών προθεσμίας καταγγελίας μετά την ανεπιτυχή συμμόρφωση. Να θεσπιστεί υποχρέωση των εταιρειών να γνωστοποιούν στον διανομέα ανωνυμοποιημένες τις αρνητικές και θετικές αξιολογήσεις των πελατών και καταστημάτων.

στ) Παρά τη ρητή πρόβλεψη στο νόμο ότι οι διανομείς είναι ελεύθεροι επαγγελματίες και διατηρούν το δικαίωμα να επιλέγουν ελεύθερα αν και πόσα έργα θα αναλαμβάνουν (αρ. 69 Ν. 4808/2021), οι εταιρείες απαιτούν από τους διανομείς να προδηλώνουν σε εβδομαδιαία βάση βάρδιες («slots») και περιοχές που θα εργάζονται και σε όσους δεν δηλώνουν ή δεν τηρούν το δηλωθέν πρόγραμμα διακόπτουν την συνεργασία (προβαίνουν δηλαδή σε καταγγελία σύμβασης).

Πρόταση μας : Να προστεθεί παράγραφος 3 στο άρθρο 69 του Ν. 4808/2021 ως εξής: «Απαγορεύεται στις ψηφιακές πλατφόρμες να ζητάνε από τους παρόχους υπηρεσιών να δηλώνουν ωράρια και περιοχές παροχής έργου για μελλοντικές χρονικές περιόδους, όπως ανά εβδομάδα, δεκαήμερο, μήνα κλπ. Είναι άκυρη η καταγγελία σύμβασης μεταξύ παρόχου έργου και ψηφιακής πλατφόρμας, αν έλαβε χώρα μετά από άρνηση του παρόχου έργου να προβεί στις παραπάνω δηλώσεις προγραμματισμού έργων. Καταγγελία σύμβασης εκ μέρους ψηφιακής πλατφόρμας που πραγματοποιήθηκε εντός δύο μηνών από την άρνηση του παρόχου έργου να προβεί σε δήλωση προγραμματισμού έργου τεκμαίρεται ότι έγινε για τον λόγο αυτό.»

ζ) Παρά την θέσπιση της πρόσθετης αποζημίωσης χρήσης και συντήρησης οχήματος που θεσπίστηκε με τις διατάξεις των άρθρων 71 Ν. 4808/2021 και 4 Υ.Α. 295/2022 και του ορισμού ως μη φορολογητέας και μη υποκείμενης σε ασφαλιστικές εισφορές ειδικής αποζημίωσης, οι ψηφιακές πλατφόρμες δεν καταβάλουν την αποζημίωση – ως ορίζεται στο νόμο – δυνάμει ξεχωριστού παραστατικού, αλλά την ενσωματώνουν αδιάκριτα στην αμοιβή του παρόχου, με αποτέλεσμα να επιβαρύνεται ο τελευταίος με Φ.Π.Α. επ' αυτής και να θεωρείται φορολογητέο έσοδο του.

Πρόταση μας : Να προστεθεί παράγραφος 4 στο άρθρο 4 της Υ.Α. 295/2022 ως εξής : «Στην επιχείρηση που παραβιάζει την υποχρέωση των προηγούμενων παραγράφων επιβάλλεται διοικητικό πρόστιμο ύψους 1.500,00€. Αρμόδια αρχή για την επιβολή των

διοικητικών κυρώσεων του πρώτου εδαφίου είναι η Επιθεώρηση Εργασίας.». Εναλλακτικά, να οριστεί η ανάλογη πρόβλεψη όπως ισχύει για τις παραβάσεις της Υ.Α. 725/2023 (άρθρο 11 Υ.Α. 725/2023), ως εξής: «Στους εργοδότες και ψηφιακές πλατφόρμες που παραβαίνουν τις διατάξεις της παρούσας απόφασης επιβάλλονται οι κυρώσεις των άρθρων 24 και 28 του ν. 3996/2011, όπως ισχύει». Αν χρειαστεί ειδικός εξουσιοδοτικός νόμος να θεσπιστεί με τροπολογία ειδική πρόβλεψη στο άρθρο 71 του Ν. 4808/2021 ότι με υπουργική απόφαση καθορίζονται οι διοικητικές κυρώσεις για την παραβίαση των υποχρεώσεων του άρθρου 71 και η αρμόδια διοικητική αρχή για την επιβολή τους.

η) Ζητούμε ειδικό Κ.Α.Δ. για το επάγγελμα μας, γιατί με τους υπάρχοντες δεν μπορούμε ως ελεύθεροι επαγγελματίες να δηλώσουμε τα έξοδα των επιχειρήσεων μας αφού δεν έχουμε επαγγελματική άδεια για τις μοτοσυκλέτες μας.

ι) Να θεσπιστεί η υποχρέωση κατοχής επαγγελματικής άδειας για τις μοτοσυκλέτες μας και η υποχρέωση ετήσιου ελέγχου από ΚΤΕΟ. Αυτή τη στιγμή κυκλοφορούν μοτοσυκλέτες ασυντήρητες και επικίνδυνες για την ασφάλεια στους δρόμους, ενώ η υποχρέωση τακτικών ελέγχων από ΚΤΕΟ θα μειώσει αισθητά τον κίνδυνο αυτό.

ια) Η πρόσβαση σε δικαστική προστασία δυσχεραίνεται ιδιαίτερα αφενός από την επιβολή εκ μέρους των εταιρειών όρων στις ατομικές συμβάσεις περί αποκλειστικής δωσιδικίας των δικαστηρίων της Αθήνας και αφετέρου από την εκδίκαση των υποθέσεων κατά την τακτική διαδικασία, ως θεωρούμενων διαφορών από συμβάσεις έργου. Λόγω των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της σχέσης μεταξύ παρόχου υπηρεσιών και συνεργατικής ψηφιακής πλατφόρμας, η οποία εμπεριέχει έντονα και το στοιχείο της εξάρτησης που χαρακτηρίζει μια σχέση εξαρτημένης εργασίας, προτείνουμε την εκδίκαση των σχετικών διαφορών που προκύπτουν από την σχέση αυτή κατά την ειδική διαδικασία των εργατικών διαφορών καθώς και την θέσπιση σχετικής ακυρότητας υπέρ των παρόχων των ρητρών αποκλειστικής δωσιδικίας στις ατομικές συμβάσεις τους.

Πρόταση μας : Να προστεθεί παράγραφος 2 στο άρθρο 72 του Ν. 4808/2021 ως εξής: «Οι διαφορές από τη σχέση μεταξύ παρόχου υπηρεσιών και συνεργατικής ψηφιακής πλατφόρμας ή και από οποιαδήποτε άλλη αιτία με αφορμή την σχέση αυτή εκδικάζονται κατά την ειδική διαδικασία των εργατικών διαφορών. Οι παραπάνω διαφορές εισάγονται στο δικαστήριο του τόπου όπου ο πάροχος παρέχει ή, σε περίπτωση λύσης της σχέσης, παρείχε το έργο του κατά τον αμέσως πριν από τη λήξη χρόνο, ακόμα και αν έχει τεθεί στην ατομική σύμβαση όρος για αποκλειστική δωσιδικία των δικαστηρίων άλλου τόπου.».

ιβ) Επειδή παρατηρείται μια γενική καταστρατήγηση και άρνηση των εταιρειών να συμμορφωθούν με τις διατάξεις του νόμου, προτείνουμε η παράβαση των διατάξεων των άρθρων 68 έως 72 του Ν. 4808/2021 να επισύρουν ποινικές και διοικητικές κυρώσεις.

Πρόταση μας : Να προστεθεί παράγραφος 3 στο άρθρο 72 του Ν. 4808/2021 ως εξής:
«Στις εταιρείες που παραβαίνουν τις διατάξεις των άρθρων 68 έως 72 του παρόντος νόμου επιβάλλονται οι κυρώσεις των άρθρων 24 και 28 του ν. 3996/2011, όπως ισχύει.».